

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI TÁJÉKOZTATÁS A SZOVJETUNIÓBAN

VINOGRADOV, V. A.

A szerző Razvitie informacii po obscesztvennüm naukam v SZSZSZR c. cikkét (Szovetszkaja Bibliografija 1977. 5.no. 27–33.p.) TARR Lászlóné tömörítette.

A Szovjetunióban a társadalomtudományi információs rendszer a u t o n ó m része az Országos Tudományos-Műszaki Információs Rendszernek (GSZNTI = Goszudarsztvennaja szisztema naucsno-tehniczeszkoi informacii). Két ö s s z - s z ö v e t s é g i szerv, számos ágazati központ, regionális információs szerv, a tudományos intézményekben és főiskolákon működő tájékoztatási osztályok hálózata alkotja.

A társadalomtudományi információs tevékenységet a Szovjet Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Tájékoztató Intézete (INION = Insztitut naucsnoj informacii po obscesztvennüm naukam) k o o r d i n á l j a , egyben feldolgozza a szakterület Szovjetunióban és külföldön publikált teljes irodalmát. A nem publikált kutatásokról és disszertációkról az Össz-szövetségi Tudományos-Műszaki Információs Központ (VNITICentr = Vseszozjuznüj naucsno-tehniczeszkij informacionnüj centr) gyűjti és terjeszti az információkat.

A z á g a z a t i információs szervek más-más területen (felsőoktatás, népművelés és pedagógia, szakmunkásképzés, közgazdaságtudomány, kultúra és művészet, jogtudomány, levéltárügy) működnek, szoros összhangban az össz-szövetségi tájékoztatási központokkal.

A r e g i o n á l i s információs szervek a köztársaságok többségében a tudományos akadémiákhoz tartoznak. Feladatuk tudományos információk gyűjtése, feldolgozása és tárolása a köztársasági és állami szervek, a tudományos intézmények számára, valamint az információs tevékenység koordinálása régiójukon belül.

Az ágazati és regionális információs szervek táplálják az INION keretén belül készülő központi információs kiadványokat, továbbá a társadalomtudományi adatbankot.

Az INION figyelemmel kíséri a társadalomtudományok valamennyi alapvető irányzatát. Ez lehetővé teszi, hogy megfelelő időben nyújtson k o m p l e x t á j é k o z t a t á s t a problémák széles köréről, és gyorsan reagáljon a társadalomtudományok területén mutatkozó jelenségekre.

Külön gondot fordítanak az ún. r e f e r á l ó i n f o r m á c i ó fejlesztésére. Az INION kiadásában megjelenő kiadványok közül kiemelkedőek a s z i n t e t i k u s - a n a l i t i k u s s z e m l é k , amelyek gyakran 30–40, esetenként még több könyv és cikk alapján készülnek.

Az INÍON információs tevékenységében nagyon fontos helyet foglal el az a szelektív információ szolgáltatás, amelyet azon vezető szovjet tudósok, szakemberek számára szerveztek meg, akik nem a társadalomtudományok területén fejtik ki tudományos tevékenységüket. Ennek keretében működik az új tudományos kiadványokról, külföldi folyóiratokról és a legérdekesebb cikkekről készült fotókópia és mikrofilmszolgálat.

1976-tól kezdődően kialakulóban van az INION integrált automatizált információs rendszere. Már működik a legmodernebb technikával felszerelt számítóközpont. Ugy tervezik, hogy ennek segítségével megvalósíthatják az egyszerű feldolgozás-többszöri felhasználás elvét. A válogató információterjesztés, a retrospektív visszakeresés és a speciális adatbankokban való visszakeresés videoterminalok segítségével történik majd.

Az információs tevékenység eredményes fejlesztése a társadalomtudományok területén elképzelhetetlen a külföldi információs központokkal való együttműködés nélkül. Különösképpen eredményes az együttműködés Lengyelország, Magyarország, Vietnam, a Német Demokratikus Köztársaság, a Mongol Népköztársaság, Bulgária, Csehszlovákia információs központjaival. Fejlődnek a kapcsolatok a kapitalista országokkal, különösképpen Franciaországgal, az USA-val és Kanadával.

1977 júniusában Moszkvában e célból rendezték meg a társadalomtudományok európai tájékoztatási központjainak tanácskozását. A tanácskozáson az európai országok 20 társadalomtudományi tájékoztatási központja, Kanada és 6 nemzetközi szervezet vett részt. Ez volt az első tanácskozás, amelyet a társadalomtudományi információ kérdéseiről Európában rendeztek.

Az eddigi gyakorlat azt bizonyítja, hogy a kétoldalú nemzetközi együttműködés nem elegendő azoknak a problémáknak a megoldására, amelyek a társadalomtudományi tájékoztatás területén folyó munka hatékonyságát érintik. A társadalomtudományi tájékoztatás területén a feladatokat sokkal szélesebb kooperáció kialakításával, nemzetközi munkamegosztással, a tudományos-tájékoztatási tevékenység koordinációjával kell megoldani.

A MUNKANÉLKÜLISÉG a könyvtárosokat sem kíméli Angliában. Évente felmérik, hogy az egyetemi tanév befejezése után 2 hónappal hány frissen végzett könyvtáros helyezkedett már el a szakmájában. Ez az arány 1970-ben 90% volt, 1971–1974 között 83–88% között ingadozott, 1975-ben azonban már 79, 1976-ban pedig 69%-ra esett vissza. A visszaesés egyformán érezhető valamennyi szinten, a kétéves egyetemi tanfolyamot végzettektől a magisteri diploma birtokosáig.

(Library Association Record, 1977. nov.)